

A stylized graphic of a book spine on the left side of the cover. It consists of several vertical rectangular blocks in blue, white, and green, with orange outlines, set against a textured orange background.

РУСТАМ ЖУМАЕВ

ДАВЛАТ
ВА
ЖАМИЯТ:
ДЕМОКРАТЛАШТИРИШ
ЙЎЛИДА

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ
ҲУЗУРИДАГИ ДАВЛАТ ВА ЖАМИЯТ ҚУРИЛИШИ
АКАДЕМИЯСИ**

РУСТАМ ЖУМАЕВ

**ДАВЛАТ
ВА
ЖАМИЯТ:
ДЕМОКРАТЛАШТИРИШ
ЙЎЛИДА**

**«ШАРҚ» НАШРИЁТ-МАТБАА КОНЦЕРНИ
БОШ ТАҲРИРИЯТИ
ТОШКЕНТ
1998**

Жумаев Р.

Давлат ва жамият: Демократлаштириш йўлида. — Т.: «Шарқ», 1998. — 144б.

Сарл. олдиди: Ўзбекистон Республикаси Президентини ҳузуридаги Давлат ва жамият қурилиши академияси.

Мазкур китобда сиёсий фанлар доктори, профессор Рустам Жумаевнинг турли йилларда матбуот саҳифаларида чоп этилган илмий мақолалари ва маърузалари ўрин олган бўлиб, унда мустақилликка эришганимиздан сўнг Президент Ислом Каримовнинг жамиятни ривожлантиришнинг истиқбол режалари асосида давлат ва жамият ҳаётида содир бўлган ўзгаришлар — қонунчилик асосларининг пайдо бўлиши, ижтимоий, иқтисодий сиёсий давлат тузилмаларининг шаклланиш жараёнлари, халқаро ҳамкорлик алоқаларини йўлга қўйиш ва мустақамдаш борасида амалга оширилган ишлар ўз ифодасини топган. Шунингдек, мамлакатимизда давлат, жамият ва шахс ўртасидаги демократик муносабатлар, давлатга қарашли бўлмаган тузилмаларнинг ваколатлари, уларнинг ижтимоий муносабатларни ривожлантиришда, жамиятни бошқаришда тутган ўрни кўрсатиб ўтилган.

Муаллиф қайси мавзуда ёзмасин, аввало уни чуқур таҳлил қилган ҳолда, амалий мисоллар асосида ёритиб берган.

ББК 67.99(5У)0

КИРИШ

Истиқлолимизнинг ўтган олти йили ичида Ўзбекистон барча синовларга бардош бериб, мураккаб ва машаққатли жараёнларни босиб ўтди. Шунга қарамасдан бугунги кунда бунёдкорлик ва ақл-идрок билан қилинган шиддатли меҳнатнинг самарали натижалари кўзга ташланаётганлиги қувонарлидир. Қисқа муддат ичида давлат ва жамият қурилишининг барча жабҳаларида амалга оширилган қуйидаги улкан ўзгаришлар, тарихий воқеалар мустақил давлат янги ва шонли тарихининг дастлабки ўн йиллик ривожланиш зарварақларида ўчмас из қолдириши шубҳасиздир:

1. Бой маънавий, маданий, анъанавий қадриятлар жаҳон тараққиёти қадриятларига уйғун ҳамда халқаро ҳамжамят қадриятларига мувофиқ равишда қайта тикланди.

2. Республикада кўпмиллатли жамият барпо қилиш мақсадида фуқаролар тинчлиги, миллатлараро тотувликни таъминлаш, ижтимоий-сиёсий барқарорликни ривожлантириш борасида барча имкониятлар яратилган.

3. Ўзбекистон халқи Президент И. Каримов томонидан ишлаб чиқилган жамиятни ривожлантиришнинг истиқбол режалари асосида аниқ бир мақсад учун, келажаги буюк бўлган мустақкам давлат қуриш учун дадил қадам ташлаб бормоқда.

4. Бугунги кунда тикланиб бораётган қадриятларимиз — маданиятимиз билан жаҳон ҳамжамияти ва жаҳон маданий тараққиётининг умуминсоний қадриятларига кириб бормоқдамиз.

5. Ўзбекистон халқи сиёсий ҳамда иқтисодий ислохотлар йўлидаги ҳаракатларнинг натижаларини ҳамда уларни умумжаҳон демократик нормалари ва қадриятларига мослигини баҳолашга тайёр. Айни пайтда ислохотларни амалга оширишдаги тўсиқ ва ғовлар, йўл қўйилган хато ва камчиликлар, уларнинг келиб чиқиш сабаблари ва омилларини теран таҳлил қилиш вазифаси халқимиз олдида кўндаланг турибди.

Айрим ҳолларда учраб турадиган кўнгилсизликлар — ислохотларнинг амалга оширилишига тўсқинлик қилувчи омиллар — орқада қолишлар, етишмовчиликларнинг туб сабабларини аниқлаб, уларни жиддий таҳлил қилиш ҳалқимиз олдида турган энг муҳим вазифалардан биридир.

6. Иқтисодни сиёсатдан устун қўйиш тамойили асосида иш кўриш оқибатида иқтисодий муросасозликни амалга оширишнинг дастлабки кунлариданоқ Ўзбекистон Республикасида сиёсий ва ҳуқуқий тизимнинг муросасозлигига юзма-юз келинди.

Мана олти йилдирки, Ўзбекистон халқи мустақиллик шароитида яшаб, фаолият кўрсатиб келмоқда. Ўтган йиллар сарҳисоби танланган йўлнинг ҳамда жамиятни ислохотлаштиришга асосланган тамойилларнинг тўғрилигини тўла-тўқис исботлаб берди. Ҳуқуқий асосда таққосланган ва пухта ўйланган бозор иқтисодиёти муносабатларига ўтишни босқичма-босқич амалга ошириш жараёнида давлат бош ислохотчи бўлиб майдонга чиқмоқда.

Ўзбекистон мустақилликни қўлга киритмаганда эди, мамлакатда етилиб турган тартибсизликлар ва халқнинг кулфатига айланиб кетиши мумкин бўлган иқтисодий инқирозлар, ўткир сиёсий тўқнашувларнинг олдини олиш ғоятда мушкул бўларди. Иқтисодий инқирозларнинг олдини олиш зарурати ўз-ўзидан иқтисодий ва сиёсий ислохотларни амалга оширишнинг революцион йўлини танлаш номақбул эканини кўрсатди.

Давлатимиз бошданоқ нафақат иқтисодда, балки сиёсатда ҳам «фалаж қилиб даволаш» йўлини танлашга қарши чиққан эди. Ислохотлар халқимизнинг ўзига хос дунёқарashi, миллий қадриятлари, анъаналари ва яшаш тарзи алоҳида ҳисобга олинган ҳолда амалга оширилганди.

Ўзбекистон микроиқтисодий барқарорликка эришди, миллий валюта — сўм мустаҳкамланди, хусусийлаштириш жараёни ривожланди, мамлакат иқтисодий тўзлишида бир талай ижобий ўзгаришлар содир бўлди.

Собиқ СССР инқирозга учраганидан сўнг мамлакатда вужудга келган реал воқеликлар — сиёсий, иқтисодий, ижтимоий жараёнлар, руҳий-маънавий аҳволга теран баҳо берилиб, уларни аниқ-равшан ҳисобга олган ҳолда янги жамиятни шакллантиришга қадам қўйилди. Барча жабҳадаги ислохотлар мамлакатда вужудга келаётган вазиятга қараб, қолаверса аниқ ғоя-